

ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

Problems and Solving Guidelines of School Based Curriculum at School

Under Buriram Primary Educational Service Area Office 2

ศศิวิมล เสาร์ทอง¹

ดร.กิติวัชร ถ้วยงาม²

¹ นักศึกษาปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

อีเมลล์ : e32sasiwimol@hotmail.com

² อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อเพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 46 คน และครู จำนวน 486 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า 1) โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการกำกับดูแลคุณภาพ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือด้านการวางแผนการใช้และจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและด้านการส่งเสริมสนับสนุนมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย 2) แนวทางการแก้ไขปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาด้านการวางแผนการใช้และจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาคือควรมีการวางแผนและจัดประชุมเพื่อวางแผนการใช้หลักสูตรก่อนเปิดภาคเรียนทุกครั้ง ควรมีการสำรวจความถนัดความสนใจ ความคิดเห็นของบุคลากรและครูเพื่อนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา ด้านการส่งเสริมสนับสนุนคือควรจัดให้มีห้องเก็บรวบรวมข้อมูลและสื่อต่าง ๆ สนับสนุนให้ครูผู้สอนผลิตสื่อการสอนร่วมกับนักเรียน ด้านการกำกับดูแลคุณภาพคือควรให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมประเมินคุณภาพภายในเป็นระยะ ส่งเสริมทัศนคติที่ดีต่อการประเมินผลการใช้หลักสูตร

คำสำคัญ : ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหา การใช้หลักสูตรสถานศึกษา

Abstract

The objectives of the research were to study Problems and solutions problem of the school based curriculum at school under Buriram Primary Educational Service Area Office 2. The samples used in the study were 46 school director, 486 teachers and 5 experts. The instruments were questionnaire and interview. The research results revealed as follows: 1) The overall problem problems were in the moderate level. Considering each aspect, which the problems of school based curriculum in moderate level, is the quality oversight aspect, but another problem low level are planning and using school based curriculum aspect, and promotion aspect. 2) The solutions of problem: Planning and using school based curriculum aspect should be plan the project and meeting for planning how to use curriculum before the beginning of the semester, should be surveying in the teacher's ability for solving the problem. For the promotion aspect should be prepare storage of teaching media and teachers and students should be encouraged to prepare their own teaching materials. For the quality oversight aspect should be part of the evaluation by all personnel and improve the attitude of the personnel to evaluate the curriculum.

Keywords : Problems and solutions problem of School Based Curriculum at School, Using the School Curriculum.

1. บทนำ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดให้สถานศึกษาจะต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่มีกระบวนการเรียนรู้ ที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกันและแก้ปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็นทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ไว้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ต้องอำนวยความสะดวก เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัย เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการ

เรียนรู้ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน และจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ และสามารถเทียบโอนผลการเรียนและประสบการณ์ได้ทุกระบบการศึกษา (ปฐพี มีบาง , 2551, หน้า 1)

ในการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา จะต้องสะท้อนคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยสถานศึกษา จำเป็นต้องมีการกำหนดวิสัยทัศน์ ซึ่งทำได้โดยอาศัยความร่วมมือจากชุมชน ผู้ปกครอง ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้เรียน ภาคธุรกิจ ภาครัฐในชุมชนร่วมมือกับคณะกรรมการสถานศึกษา แสดงความประสงค์อันสูงส่งหรือวิสัยทัศน์ที่ปรารถนาให้สถานศึกษาเป็นสถาบันที่พัฒนาผู้เรียน ที่มีพันธกิจหรือภาระหน้าที่ร่วมกันในการกำหนดงานหลักที่สำคัญของสถานศึกษา พร้อมด้วยเป้าหมาย แผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการ และการติดตามผล ตลอดจนจัดทำรายงานแจ้งต่อสาธารณชนและส่งผลย้อนกลับให้สถานศึกษาเพื่อปฏิบัติงานที่เหมาะสมตามหลักสูตรของสถานศึกษาและมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดไว้ (สุริพร วงศ์สวัสดิ์สุข, 2551, หน้า 3)

ในขณะเดียวกันในช่วงระยะเวลาระหว่าง พ.ศ. 2553 – 2557 มีผู้วิจัยหลายท่านได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาต่างสถานที่และต่างเวลากัน สรุปข้อค้นพบได้ว่า ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีการเตรียมการในด้านการจัดทำหลักสูตรน้อย เนื่องจากขาดบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญในการจัดทำหลักสูตร ด้านการส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษาขาดรูปแบบในการพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ขาดการสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรที่จำเป็นต่อการสนับสนุนให้เกิดความสำเร็จ ขาดการมีส่วนร่วมของฝ่ายต่างๆ ภายในสถานศึกษา และขาดการสร้างเครือข่ายระหว่างสถานศึกษา ด้านการกำกับดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษาพบว่าครูขาดความรู้ความเข้าใจในการวัดผลประเมินผลอย่างรอบด้าน ผู้บริหารสถานศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะการกำกับติดตามประเมินผลเนื่องจากไม่เห็นความสำคัญของงานด้านนี้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของกองวิจัยทางการศึกษา (กรมวิชาการ, 2545, หน้า 26) เกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาพบว่าครูขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และขาดความมั่นใจในการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ผลจากการติดตามประเมินผลการเตรียมความพร้อมและการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนนำร่อง 125 โรงเรียนพบว่า ปัญหาคือบุคลากรไม่เพียงพอ ขาดความรู้ความเข้าใจ และความไม่ชัดเจนในการดำเนินงาน

จากความสำคัญและความเป็นมาของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการจัดทำ

หลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดที่กำหนดและความต้องการของผู้เรียน ยกเว้น
ผลสัมฤทธิ์ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

2.2 เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

3. วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่มคือกลุ่มตัวอย่างเพื่อใช้
ในการตอบแบบสอบถาม ได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จาก
ประชากร โดยกำหนดสัดส่วนประชากร 20% (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 48) ได้แก่
ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 46 คน และครู จำนวน 486 คน และผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อใช้ในการ
สัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต
2 จำนวน 5 ท่าน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บ
รวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือแบบสอบถาม (Questionnaires) เกี่ยวกับปัญหาการใช้
หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 มี
3 ลักษณะคือ แบบสำรวจรายการ (Check list) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)
5 ระดับ และแบบปลายเปิด ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.8920 และ
แบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ
(Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) วิเคราะห์
ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

4. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถสรุปผลได้ตามจุดประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ปัญหาของการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ปรากฏดังนี้

ตารางที่ 1

ระดับปัญหาของการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยรวมและรายด้าน

การใช้หลักสูตรสถานศึกษา	$\bar{x}$	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
ด้านการวางแผนการใช้และจัดทำ	2.49	0.79	น้อย	2
หลักสูตรสถานศึกษา				
ด้านการส่งเสริม สนับสนุน	2.48	0.79	น้อย	3
ด้านการกำกับดูแลคุณภาพ	2.56	0.81	ปานกลาง	1
รวมเฉลี่ย	2.51	0.76	ปานกลาง	-

จากตารางที่ 1 พบว่าโดยรวมระดับปัญหาของการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.51 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการกำกับดูแลคุณภาพ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.56 รองลงมาคือด้านการวางแผนการใช้และจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและด้านการส่งเสริมสนับสนุน มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ย 2.49 และ 2.48 ตามลำดับ

2. แนวทางการแก้ไขปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 นำเสนอตามลำดับของปัญหาดังนี้

2.1 ด้านการวางแผนการใช้และจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ปัญหาลำดับที่ 1 คือ ปัญหาเรื่องการวิเคราะห์ วางแผน จัดเตรียมปัจจัยเพื่อส่งเสริมการใช้หลักสูตรสถานศึกษา เช่น อาคาร สถานที่ แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียน งบประมาณ วัสดุ แนวทางการแก้ปัญหา คือ ควรมีการวางแผนและจัดประชุมเพื่อวางแผนการใช้หลักสูตร ก่อนเปิดภาคเรียนทุกครั้ง เพื่อให้มีการสำรวจปัญหาและทำความเข้าใจกับคณะกรรมการสถานศึกษาและครูผู้สอน เมื่อพบปัญหาใดก็ให้ทุกฝ่ายร่วมกันแก้ไขปัญหา เพื่อให้มีการสนับสนุนวัสดุและอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้พร้อมก่อนเปิดภาคเรียน ปัญหาลำดับที่ 2 คือ ปัญหาเรื่องครูผู้สอนขาดการเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง มีกระบวนการคิดและสรุปเป็นองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง แนวทางการแก้ปัญหา คือ ควรจัดให้มีการวางแผนและเตรียมแผนการสอนตลอดจนใบงาน การใช้สื่อและเทคโนโลยีประกอบการสอนโดยให้นักเรียนได้ลงมือค้นคว้าและปฏิบัติจริง ๆ เช่น การทำโครงงาน

การทดลอง การทำเพิ่มสะสมผลงาน ทั้งงานเดี่ยว งานกลุ่ม ตลอดจนการศึกษาจากแหล่งเรียนรู้
ใกล้บ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่น และปัญหาลำดับที่ 3 คือ ปัญหาเรื่องการแต่งตั้งคณะกรรมการ
บริหารจัดการหลักสูตรเพื่อกำหนด บทบาทหน้าที่เหมาะสมตามความสามารถและความถนัด แนว
ทางการแก้ปัญหาคือ ควรมีคำสั่งแต่งตั้งที่ชัดเจน ไม่ควรเปลี่ยนผู้รับผิดชอบบ่อย ๆ เพื่อให้การ
ทำงานมีความต่อเนื่องเป็นเอกภาพ ควรให้มีการสำรวจความถนัดและความสนใจของบุคลากรและครู
รับฟังความคิดเห็นของครูแล้วนำมาใช้ในการแก้ไขปัญห

2.2 ด้านการส่งเสริมสนับสนุน ปัญหาลำดับที่ 1 คือ ปัญหาเรื่องการสนับสนุน
สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และเอกสารต่าง ๆ อย่างเพียงพอและเป็นปัจจุบัน แนวทางการแก้ปัญหา คือ
โรงเรียนควรจัดให้มีห้องเก็บรวบรวมข้อมูลและสื่อต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้
ครูผู้สอนได้ผลิตสื่อร่วมกับนักเรียน ให้นักเรียนได้ฝึกงานฝีมือและเก็บผลงานที่น่าภาคภูมิใจไว้เป็น
ตัวอย่างในการจัดกิจกรรม ปัญหาลำดับที่ 2 คือ ปัญหาเรื่องการจัดหางบประมาณและระดม
ทรัพยากรทั้งภาครัฐและชุมชนในการสนับสนุนการบริหารจัดการหลักสูตร แนวทางการแก้ปัญหา
คือควรเปิดเผยข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนและชี้แจงความต้องการของโรงเรียนให้กับชุมชน
คณะกรรมการสถานศึกษาทราบเพื่อร่วมกันจัดหาและระดมทุนให้เพียงพอต่อการจัดการเรียน
การสอน เช่น จัดกิจกรรมทอดผ้าป่า เป็นต้น และปัญหาลำดับที่ 3 คือ ปัญหาเรื่องการประเมิน
ความต้องการความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากร และวางแผนการพัฒนาบุคลากรให้เป็นรูปธรรมทั้ง
แผนระยะสั้นและระยะยาว แนวทางการแก้ปัญหา คือ ควรมีการวางแผนการพัฒนาบุคลากรอย่าง
เป็นรูปธรรม โดยการดำเนินกิจกรรมตามแผนที่วางไว้จากปฏิทินการปฏิบัติงาน แผนการปฏิบัติการ
ของโรงเรียน โดยผ่านโครงการต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในแผน และไม่เลือกปฏิบัติ

2.3 ด้านการกำกับดูแลคุณภาพ ปัญหาลำดับที่ 1 คือ ปัญหาเรื่องการรายงาน
ผลการประเมินคุณภาพภายในมีการจัดทำเอกสารอย่างเป็นระบบต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน แนวทาง
การแก้ปัญหา คือ ควรให้บุคลากรทุกคนได้มีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพภายใน ด้วยการจัดและ
เตรียมเอกสารอย่างเป็นระบบ จัดให้มีการประเมินผลเป็นระยะ ควรกำหนดหัวข้อและแบ่งงาน
รับผิดชอบอย่างชัดเจน ตั้งเป้าหมายในการปฏิบัติงาน ปฏิบัติงานเชิงรุก ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม
การทำงาน เข้าใจปัญหาและหาทางออกของปัญหาร่วมกัน วิเคราะห์ถึงผลดี ผลเสียและผลที่จะเกิด
ขึ้นกับองค์กรในอนาคตต่อไป ปัญหาลำดับที่ 2 คือ ปัญหาเรื่องการวิจัยพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
เหมาะสม สอดคล้องกับผู้เรียนและความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชน แนวทาง การแก้ปัญหา
คือควรให้ครูผู้สอนได้ศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรได้ทำการวิจัยเพื่อการ
พัฒนาเกี่ยวกับผลกระทบจากการใช้หลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน เช่น ส่งเสริมให้
ครูทุกคนทำการวิจัยเพื่อแก้ปัญหการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ เพื่อหาสื่อและนวัตกรรม ที่เหมาะสม

สำหรับแก้ไข้ปัญหา และปัญหาลำดับที่ 3 คือ ปัญหาเรื่องการมีส่วนร่วมของบุคลากรและ คณะกรรมการทุกฝ่ายในการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา แนวทางการแก้ไข้ปัญหาคือ โรงเรียนควรศึกษาถึงความเป็นไปได้ในการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร สถานศึกษา กำหนดแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนโดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมส่งเสริมทัศนคติ ที่ดีต่อการประเมินผลการใช้หลักสูตร จัดให้มีหนังสือคำสั่งและหาผู้รับผิดชอบโดยตรง มีการประชุม วางแผนดำเนินกิจกรรมและสรุปผลการดำเนินงาน ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน และ หน่วยงานองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อความร่วมมือกันในทุก ๆ ด้าน

5. อภิปรายผล

จากผลการวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยได้นำประเด็นที่พบมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. ปัญหาของการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยรวมมีปัญหายุอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากตลอดระยะเวลาที่ กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้โรงเรียนทั่วประเทศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ได้ให้ การสนับสนุนและส่งเสริมบุคลากรโดยการนิเทศและติดตามผลอย่างเป็นกัลยาณมิตรอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรศึกษาดูงานจากแหล่งการเรียนรู้และเอกสารเกี่ยวกับการจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษา ทำให้บุคลากรครูและผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจและเห็น ความสำคัญของการใช้หลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 และมีการนำมาใช้ในการพัฒนา และปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัทมา สุกุลนคร (2557, หน้า 132-139) ได้ทำการวิจัยในหัวข้อ การศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไข้ปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 พบว่า ปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ทั้ง 3 ด้าน โดยภาพรวมมีปัญหายอยู่ในระดับปานกลาง

2. แนวทางการแก้ไข้ปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

2.1 ด้านการวางแผนการใช้และจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พบว่าแนวทางการแก้ไข้ปัญหาใน 3 ลำดับแรก คือ ควรมีการวางโครงการและจัดประชุมเพื่อวางแผนการใช้หลักสูตร ก่อนเปิดภาคเรียนทุกครั้ง เพื่อให้มีการสำรวจวิเคราะห์ปัญหาและทำความเข้าใจกับคณะกรรมการ

สถานศึกษาและครูผู้สอน เมื่อพบปัญหาใดก็ให้ทุกฝ่ายร่วมกันแก้ไขปัญหา ควรส่งเสริมให้ครูวางแผนการสอนใช้แหล่งเรียนรู้ใกล้บ้านและใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ควรให้มีการสำรวจความถนัดและความสนใจของบุคลากรและครู รับฟังความคิดเห็นของครูแล้วนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา สอดคล้องกับหลักการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ของ ภาวศุทธิ ภัทรางกูร (2553, หน้า 2) กล่าวว่าการวางแผนและเตรียมการในการนำหลักสูตรไปใช้ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรจะได้ศึกษาวิเคราะห์ทำความเข้าใจหลักสูตรที่จะนำไปใช้ให้มีความเข้าใจตรงกันเพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปในทำนองเดียวกันและสอดคล้องต่อเนื่องกัน ควรดำเนินการอย่างเป็นระบบเป็นไปตามขั้นตอน ที่วางแผนและเตรียมการไว้

2.2 ด้านการส่งเสริมสนับสนุน แนวทางการแก้ปัญหาใน 3 ลำดับแรก คือ ควรจัดให้มีห้องเก็บรวบรวมข้อมูลและสื่อต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนได้ผลิตสื่อร่วมกับนักเรียน ควรเสนอปัญหาต่าง ๆ ของโรงเรียนให้แก่คณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชนได้ทราบถึงความต้องการของโรงเรียนในด้านต่าง ๆ เพื่อให้มีการจัดหางบประมาณและระดมทรัพยากรจากหน่วยงานต่าง ๆ เท่าที่จะสามารถจัดทำได้ เช่น จัดกิจกรรมทอดผ้าป่า เป็นต้น ควรมีการวางแผนการพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นรูปธรรม โดยการดำเนินกิจกรรมตามแผนที่วางไว้จากปฏิทินการปฏิบัติงาน แผนการปฏิบัติกรของโรงเรียน โดยผ่านโครงการต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในแผน และไม่เลือกปฏิบัติ สอดคล้องกับ ภาวศุทธิ ภัทรางกูร (2553, หน้า 2) ซึ่งกล่าวว่าการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้จะต้องคำนึงถึงปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้การนำหลักสูตรไปใช้ประสบความสำเร็จได้ ปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เอกสารหลักสูตร ตลอดจนสถานที่ต่าง ๆ ที่จะเป็นแหล่งให้ความรู้ประสบการณ์ต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้จะต้องได้รับการจัดเตรียมไว้เป็นอย่างดี และพร้อมที่จะให้การสนับสนุนได้เมื่อมีการร้องขอ

2.3 ด้านการกำกับ ดูแลคุณภาพ พบว่าแนวทางแก้ปัญหาใน 3 ลำดับแรกคือ ควรให้บุคลากรทุกคนได้มีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพภายใน ด้วยการจัดและเตรียมเอกสารอย่างเป็นระบบ จัดให้มีการประเมินผลเป็นระยะ ควรให้ครูผู้สอนได้ศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร ได้ทำการวิจัยเพื่อการพัฒนาเกี่ยวกับผลกระทบจากการใช้หลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน ส่งเสริมทัศนคติที่ดีต่อการประเมินผลการใช้หลักสูตร มีการประชุมวางแผนดำเนินกิจกรรมและสรุปผลการดำเนินงาน โดยประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อความร่วมมือกันในทุก ๆ ด้าน สอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2552ก, หน้า 63 - 65) ที่กล่าวถึงการกำกับดูแลคุณภาพการใช้หลักสูตร สถานศึกษาเกี่ยวกับการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรว่าสิ่งที่การนิเทศควรปฏิบัติคือสร้างความเข้าใจและทัศนคติเกี่ยวกับการนิเทศ ติดตาม การใช้หลักสูตรในเชิงบวก แก่ครู และบุคลากรทาง

การศึกษาว่ามีได้เป็นกระบวนการจับผิด แต่เป็นกระบวนการดูแลช่วยเหลือเพื่อให้การใช้หลักสูตรที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ รวมทั้งการวิจัยประเมินผลการใช้หลักสูตร เป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาหลักสูตร เพื่อเป็นหลักประกันว่าผู้เรียนจะได้รับการพัฒนา ทั้งด้านสติปัญญา ร่างกาย คุณธรรม บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ระดับชาติ และสามารถดำรงชีวิต ในสังคมได้อย่างมีความสุข กระบวนการประเมินผลการใช้หลักสูตรสามารถ ดำเนินการได้ ทั้งระหว่างการใช้หลักสูตร และเมื่อนำหลักสูตรไปใช้เรียบร้อยแล้วหรือการติดตามจากผลผลิต ของหลักสูตร คือ ผู้เรียนที่จบการศึกษาตามหลักสูตรนั่นเอง เพื่อให้การประเมินผลการใช้หลักสูตรบรรลุเป้าหมายของการควบคุมคุณภาพ

6. สรุปผลการวิจัย

ปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ส่วนใหญ่เป็นปัญหาเกี่ยวกับการขาดการสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์งบประมาณในการจัดทำและขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจอย่างเพียงพอ แนวทางการแก้ไขปัญหาคือความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่ายที่จะร่วมกันวางแผน ปรับปรุง แก้ไข ตลอดจนร่วมกันสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์และงบประมาณเข้าช่วยเหลือตามที่ครูและบุคลากรเสนอขออย่างเพียงพอ

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 จากปัญหาการใช้หลักสูตรควรมีการเสนอให้คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนร่วมทุกฝ่าย มีการสำรวจความต้องการของแต่ละโรงเรียนถึงงบประมาณที่คาดว่าจะใช้จ่าย ในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนที่เพียงพอ อาจใช้วิธีการให้โรงเรียนเขียนเป็นโครงการเสนอให้กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เป็นรายการตามความเร่งด่วน

7.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดทำและการนำหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ไปใช้ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 หรือหน่วยงานอื่น เพื่อให้ทราบปัจจัยที่ส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำและการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อผู้เรียนอย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ. (2545). สารพินคำถามคำตอบเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : ศรุสภาลาดพร้าว.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552ก). แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

ปฐพี มีบาง. (2551). การศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 (ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต).
บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

ปัทมา สกุลนคร. (2557). การศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 (ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). นครราชสีมา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

ภาวศุทธิ์ ภัทรางกูร. (2553). การนำหลักสูตรไปใช้. เข้าถึงได้จาก
<https://www.l3nr.org/posts/413485>.

สุรีพร วงศ์สวัสดิ์สุข. (2551). การศึกษาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนราชวินิต มัชฌิม (ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต).
กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.